

A könyvművesség fellegvára

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA

Faludi Viktória

A Képző- és Iparművészeti Szakközépiskola könyvműves szakos diákjainak munkáiból minden évben kiállítást rendeznek. Idén a Corvinus Egyetem központi könyvtárának előcsarnoka adott helyet az ifjú művészek alkotásainak. A kiállítás alig két hónapig volt megtekinthető, de olvasóink számára megörökítettük a látványt, így honlapunk segítségével virtuális sétát tevé, a <http://www.pnyme.hu/2009/konyves.php> linkre kattintva, a kiállított művek bármikor megtekinthetők.

Koncsánszki Iri szakosztályvezető, aki egyesületünk restaurátor szakosztályának éppen másfél évtizede tagja, szívesen mutatta be lapunknak a szakosztály életét. Az oktatás keretében

Koncsánszki Iri

a még ma is tökéletesen működő Krause-gépeket is használják. Persze, jól jönne a szakma képviselőitől, főként a beszállítóktól minden támogatás, leginkább a felhasznált alapanyagokat illetően. Az ipar számára itt olyan tudással felvértezett könyvműves mesterek cseperednek, akik számára egy veretes kötés vagy egy formabontó új kötésművészet megoldás nem kihívást, hanem kvalitásuknak éppen megfelelő feladatot jelent. Minden igényes könyv előállításával foglalkozó digitális nyomda leendő kollégái ebben az intézményben pallérozzák tudásukat, érdemes meglátogatni, megismerni őket! Itt a lehetőség!

KÖNYVMŰVES SZAKOSZTÁLY

Szakosztályunkon a kézműves technikákkal (sortiment) kivitelezett könyvkötés tradicionális alapjait tanítjuk. Ez az a szükséges alap, amire építeni lehet az új kihívásoknál, legyen az elektronikus könyv vagy kiadvány, esetleg egyedi, exkluzív kiállítású tok, mappa, tároló, album, portfólió. A tradicionális könyvkötésben tehát újszerű, kísérletező tendenciákat is

megvalósíthatnak a diákjaink, méltóan ahhoz, hogy hazánkban ez az egyetlen középfokú művészeti iskola, ahol iparművészeti színvonalon tanulhatják és sajátíthatják el a könyvműves mesterséget.

Szakosztályunk elődjét 1907-ben alapította az Oroszlán (ma Török Pál) utcai épületben Jaschik Álmos (1885–1950) grafikusművész, az akkori Iparrajziskola „polihisztor” művésztanára. Ekkortájt ismerték fel, hogy a művészeti technikák és stílusok elengedhetetlenül szükségesek a felkészült mesteremberek képzéséhez. Az alapítás óta szakosztályunk meghatározó tanáregyéniségei voltak: Jaschik Álmos, Galamb József, Fabró József, Balogh István, Benczúr Gyula, Sopronyi Gyula, Csohány Kálmán, Bognár Árpád, Jánváry Zoltán és Sz. Koroknay Éva. Jelenlegi tanáraink (Balogh Sándor, Koncsánszki Iri, Nagy Zoltán, Tóth Yoka Zsolt) elkötelezetten vallják (és egyben garantálják) az egykori szellemiség és minőség folyamatoságát.

Szakunkon a tárgyak tervezésének szellemiségét leginkább a nagyfokú térbeliség, az interaktivitás, az új anyagok meglepő társítása,

az áttörések, az áthatások és az új tipográfia jellemzi. Ez a komplexitás nálunk soha nem öncélú: minden esetben a diákokban rejlő kreativitás és más belső értékek megjelenítését, „előhívását” szolgálja. Célunk az önálló vizuális gondolkodásra és kivitelezésre nevelés. Tanítványaink számára az érettségi utáni továbbtanulást, a művészeti felsőoktatási intézményekbe való bejutás esélyét növeljük azzal is, hogy a tárgykészítés folyamatát – középszinten – az ötlettől a kész tárgyig végigjárjuk.

A gyakorlati képzés első évében (9. osztály) a grafika és a könyvműves szakma alapismereit, a másodikban (10. osztály) a könyv lebontásának és újbóli felépítésének műveleteit és a sokszorosító grafikai eljárások alapjait tanítjuk meg a diákoknak. A harmadik évben (11. osztály) a tradicionális könyvkötési eljárásokkal és a grafikai oldalpár tervezésével foglalkozunk. Negyedikben (12. osztály) a tradicionális könyvkötéstől eltérő anyagválasztásokkal és technikákkal kísérletezünk, majd ezt követi a fő feladat: illusztráció készítése szabadon választott vagy kötött témára, vegyes technikával. Az ötödik, ún. szakképzési év (13. osztály) fő feladata az érettségi vizsgamunka elkészítése az addig elsajátított ismeretek felhasználásával.

A gyakorlati képzéssel párhuzamosan szakelméleti és szaktörténeti oktatást is folytatunk. Archivumunkban száz év válogatott tárgyi any-

gát őrizzük, amely egyrészt az oktatás hitelességét biztosítja, másrészt rengeteg tanulással szolgál a növendékek számára is. (Meggyőződésünk, hogy a könyv három dimenzióját jobban érzékelteti a kézzel fogható tárgyi valóság, mint ha ugyanezt csak dokumentációban, fotón vagy CD-n látnák a diákjaink.)

Tanári „ars poeticánkat” arra a felismerésre alapozzuk, hogy a szakosztályunkra felvett tanulók közül nem mindenki képes a művészi önkifejezésre, ezért a könyvkészítést értéktelremtő és értékőrző feladatok komplex egységként értelmezzük.

Diákjaink érettségi után az alábbi felsőoktatási intézményeket „ostromolják” a legtöbbször: Magyar Képzőművészeti Egyetem (Festő- és tárgyrestaurátor tanszék, Sokszorosító- és reklámgrafika tanszék); Moholy-Nagy Művészeti Egyetem (Vizuális és kommunikációs tanszék, Grafika tanszék, Felsőfokú Tipográfus Tanfolyam); Országos Széchényi Könyvtár (Felsőfokú Papír- és Könyvrestauratori Tanfolyam). Akik nem tanulnak tovább valamelyik művészeti egyetemen vagy más felsőfokú tanintézményben, azok leginkább grafikai stúdiókban, levél- és könyvtárakban, múzeumokban helyezkedhetnek el.

A KÖNYVMŰVES SZAKOSZTÁLY TANÁRAI

- ◆ Koncsánszki Iri (született 1940-ben) okleveles tárgyrestaurátor, szaktanár, szakosztályvezető (1981-től tanít az iskolában)
- ◆ Tóth Yoka Zsolt (1965) Ferenczy Noémi-díjas tervezőgrafikus, szaktanár (1997-től), főiskolai docens (2008-tól)
- ◆ Nagy Zoltán (1977) könyvműves, szakoktató (2001-től)
- ◆ Balogh Sándor (1959) restaurátor, szakoktató (2008-tól)